

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 07 kwietnia 2017 r.

DKO-WEK.054.3.2017.AK

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

KABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 07.04.2017r.

nr. 1703 podpis. [signature]

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 10.04.17

nr. 2052 podpis. [signature]

Odpowiedź na oświadczenie senatorskie nr BPS/043-37-920/17

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na oświadczenie Senatora RP Pana Antoniego Szymańskiego złożone na 37. posiedzeniu Senatu RP w dniu 16 marca 2017 r. w sprawie uchwały Regionalnej Konferencji Rad Rodziców oraz zawartych w niej postulatów dotyczących sposobu i zakresu współdziałania z rodzicami w szkołach i placówkach.

Szanowny Panie Senatorze,

odpowiadając na Pana oświadczenie dotyczące roli i statusu rodziców w szkole, a także przytoczonych w nim oczekiwań wobec Ministra Edukacji Narodowej - pozwolę sobie przedstawić następujące stanowisko:

1) Obowiązek budowy i stałego wspierania środowiska edukacyjnego, zapewniającego dzieciom i uczniom trwałe podstawy rozwojowe – nie może budzić obecnie wątpliwości. Powinien być on priorytetem na każdym etapie

rozwoju ucznia i wszystkich szczeblach zarządzania procesem kształcenia i wychowania. Status taki nie może jednak kształtować się w oparciu o wzmacnianie podziału na zadania (obowiązki) poszczególnych grup w nim uczestniczących (rodzice, nauczyciele, administracja itp.). O powyższym decyduje bowiem wysoce złożony proces uczenia się dziecka (ucznia), który na poszczególnych etapach rozwojowych – w głęboko zróżnicowany sposób korzysta z dostępnych mu źródeł wiedzy. Najpierw są to prawie wyłącznie rodzice (rodzina), potem relacja ta zmienia się na rzecz przedszkola, szkoły, środowiska rówieśniczego. Oznacza to, że punktem odniesienia dla stanowionych reguł normatywnych powinien być nie tyle (lepiej lub gorzej odrębnie opisywany) status rodziców, nauczycieli czy uczniów, ale kolejno: dom, szkoła podstawowa, ponadpodstawowa – rozumiane jako otwarta przestrzeń rozwojowa, dająca możliwość (a nie obowiązek organizacyjny czy prawny) integracji zainteresowanych środowisk wokół jednego celu - edukacji dziecka (ucznia).

2) W powyżej wskazanym kontekście należy rozpatrywać i opisywać już istniejące rozwiązania prawne dotyczące organów szkoły (w tym rad rodziców) oraz propozycje nowych rozwiązań. Odnosząc się do tematu konferencji i postulatów w niej przedstawionych - należy przede wszystkim podkreślić:

- brzmienie przepisów obecnie regulujących status rodziców w szkole jest bezpośrednio efektem współdziałania z partnerami społecznymi, w tym podmiotami zrzeszającymi rodziców (zmiany ustawy z roku 2007 r.)¹;

- istotą obowiązujących rozwiązań stało się ramowe opisanie statusu rady rodziców z jednoczesnym upoważnieniem jej do określania szczegółowych zasad organizacji swojej pracy.² Pozostaje to w opozycji do ewentualnego

¹ Art. 53 i 54 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2016 r., poz. 1943 z późn. zm.) Obowiązujące brzmienie nadane ustawą o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2007 r. Nr 80, poz. 542).

² Rada rodziców m.in.:

instrukcyjnego charakteru regulacji prawnych (które zawsze w dłuższej perspektywie – stają nie niewystarczające).

Oznacza to, że respektując zasadę wyższości procesu kształcenia i wychowania nad statusem organu - ustawodawca skoncentrował się w tym wypadku na otwarciu możliwości (pozostawiając wypracowanie szczegółowych rozwiązań samym rodzicom). Powyższe jest urzeczywistnieniem konstytucyjnej zasady decentralizacji państwa, przez którą należy rozumieć działanie na rzecz powołania stanu prawnego, w którym najszersza część potrzeb obywatelskich, o charakterze publicznym (np. edukacja) mogłaby być rozstrzygana możliwie najbliżej obywateli, gwarantując im istotny i realny wpływ merytoryczny na te rozstrzygnięcia.³

3) Dokonując analizy szczegółowych postulatów zawartych w oświadczeniu i adresowanych do Ministra Edukacji narodowej należy podkreślić, że większość podniesionych kwestii jest uregulowana (na bazie pierwotnego założenia opisanego powyżej). Dotyczy to kwestii prowadzenia gospodarki finansowej,⁴ programu wychowawczego szkoły,⁵ rad szkół,⁶ czy komunikowania się rady z poszczególnymi rodzicami.⁷

- może występować do innych organów szkoły, organu prowadzącego szkołę lub placówkę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny **we wszystkich sprawach szkoły lub placówki**;

- uchwała samodzielnie regulamin swojej działalności, w którym **może określić dowolny zakres i sposób swojej aktywności** (w tym obowiązkowo jedynie wewnętrzną strukturę i tryb pracy rady, szczegółowy tryb przeprowadzania wyborów do rad);

- samodzielnie i integralnie określa w regulaminie **zasady wydatkowania funduszy rady** rodziców;

- **uchwała** (w porozumieniu z radą pedagogiczną) **program wychowawczo-profilaktyczny**.

³ W opozycji do powyższego pozostaje centralizacja, czyli np. nadregulacja przepisów prawa powszechnie obowiązującego wzmacniająca udział instytucji centralnych, kosztem prawa do decyzji lokalnych.

⁴ Stosownie do art. 54 ust. 8 ustawy o systemie oświaty - rada rodziców została upoważniona do autonomicznego ustalenia w kluczowym dokumencie ustrojowo-organizacyjnym rady (regulaminie działalności) - zasad wydatkowania gromadzonych środków przy czym jedynym ograniczeniem ustawowym dla tego swobody działania w tym zakresie - jest obowiązek przeznaczania środków na cele związane z ogólnie wskazanymi zadaniami statutowymi szkoły.

⁵ Stosownie do art. 54 ust. 2 pkt. 1 ustawy o systemie oświaty uchwalanie programu należy do kompetencji rady rodziców, która działa w tym względzie w porozumieniu (uzgodnieniu) z radą pedagogiczną. Przepis ten należy rozpatrywać łącznie z preambułą do ustawy i jej art. 1.

Brzmienie sformułowanych w uchwale propozycji potwierdzają natomiast analizy przeprowadzane w urzędzie. Wciąż istnieją deficyty w sferze wiedzy i praktycznych umiejętności wykorzystywania przepisów kompetencyjnych. Jest wiele złożonych przyczyn tego stanu rzeczy, poczynając od uwarunkowań społeczno-zawodowych (które ograniczają części rodziców pełne zaangażowanie się w ten proces), nieaktywna przez wiele lat postawa administracji zarządzającej sektorem oświaty, aż po mnogość niedoskonałych wzorców działania funkcjonujących w przestrzeni elektronicznej (dających wypaczony obraz statusu rodziców w szkole).

Identyfikując ten stan, Ministerstwo Edukacji Narodowej rozstrzygnęło o podjęciu zintegrowanych, konsekwentnych działań. Wśród nich za najistotniejsze należy uznać:

- czynności podjęte na poziomie przepisów prawa powszechnie obowiązującego (doprecyzowanie przepisów dotyczących miejsca przechowywania środków rady rodziców);⁸
- reorganizację pracy resortu (strona internetowa i materiały informacyjno-edukacyjne.⁹ Struktura organizacyjna wewnątrz resortu - obecnie wszelkie zapytania, wnioski o opinie są realizowane priorytetowo i w czasie znacznie wyprzedzającym rygory wynikające z prawa administracyjnego, funkcjonuje

Kwestia uwzględniania wartości towarzyszących temu procesowi – nie powinna budzić wątpliwości.

⁶ Zapisy kompetencyjne rad szkół i rad rodziców są wynikiem kompromisu środowisk oświatowych. Ich formuła jest adekwatna do faktu, iż pierwszy z tych organów jest podmiotem powoływanym obligatoryjnie, a drugi – fakultatywnie.

⁷ Przepis art. 54 ust. 4 ustawy o systemie oświaty upoważnia rady do uchwalania regulaminu swojej działalności. Oznacza to uprawnienie do ustalania adekwatnego do potrzeb danej społeczności - sposobu komunikacji z rodzicami (bez dodatkowych warunków określonych ustawą).

⁸ Art. 84 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz.59).

⁹ <https://men.gov.pl/pl/zycie-szkoly/rady-rodzicow>, w tym materiały edukacyjne:

- Jak wzmocnić dialog polskiej szkoły z rodzicami?
- Aktywizacja rodziców w szkole i przedszkolu – stan dzisiejszy i perspektywy- prezentacja
- Rodzic Zawodowiec – wolontariat pracowniczy w szkole i przedszkolu mojego dziecka – prezentacja
- Poradnik „Jak założyć radę rodziców?”
- Rola rodziców w systemach edukacyjnych w Europie

również często wykorzystywane bezpośrednie wsparcie telefoniczne rad rodziców);

- inspirowanie środowisk niezależnych dla potrzeb integrowania i wymiany doświadczeń przez przedstawicieli rad rodziców (konferencje ogólnopolskie i regionalne)¹⁰

Powyższe potwierdza, że kwestia integrowania środowisk oświatowych wokół szkoły i samego procesu kształcenia i wychowania - nabiera obecnie innego wymiaru. Należy mieć świadomość, że procesy w tym względzie nie dokonują się szybko. Decyduje o powyższym charakter więzi i dynamiczna formuła łącząca rodziców ze szkołą. Jednak fakt znacznego zainteresowania towarzyszący przeprowadzonym i planowanym ogólnopolskim spotkaniom rodziców sprawia, że w mojej opinii - zainicjowane zostały nieodwracalne procesy organizacyjne i mentalne u rodziców, nauczycieli, organów samorządowych. Silnie wpisują się one w paradygmat budowy społeczeństwa obywatelskiego i wzmacniania lokalnej wspólnoty mieszkańców. Z punktu widzenia jakości edukacji i wyzwań, jakie obecnie stawia rozwój cywilizacyjny – informuję, że wszelkie dodatkowe inicjatywy pogłębiające integrację rodziców ze szkołą będą obecnie uzyskiwać merytoryczne wsparcie urzędu i instytucji współpracujących (kuratorzy oświaty).

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Maciej Kopec
Podsekretarz Stanu

¹⁰ I Ogólnopolska Konferencja Rad Rodziców, która odbyła się 21.04. 2016 r. w Sali Kolumnowej Sejmu RP, zapewniając adekwatny status temu wydarzeniu. Organizatorzy to: Fundacja „Rodzice Szkole” i Minister Edukacji Narodowej. Będąca w przygotowaniu II Ogólnopolska Konferencja Rad Rodziców planowana na dzień 27 maja 2017 r. w Audytorium Maximum Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Realizowane konferencje regionalne pod patronatem Ministra Edukacji Narodowej w roku 2016.

